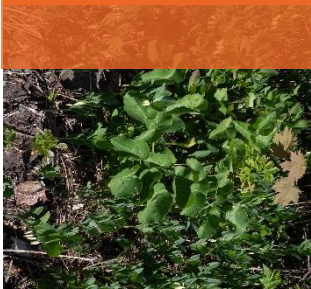

Supplerende naturkartlegging ved Strømtangen i Brevik, Porsgrunn

Sigve Reiso / Anders Thylén

Supplerende naturkartlegging ved Strømtangen i Brevik, Porsgrunn

Forfattere: Sigve Reiso / Anders Thylén

Publisert: 1.6.2022

Antall sider: 10 sider

Publiseringstype: PDF med aktive lenker

Oppdragsgiver: Porsgrunn kommune

Tilgjengelighet: Dokumentet er offentlig tilgjengelig

Rapporten refereres som: Reiso, S. og Thylén, A. 2022. Supplerende naturkartlegging ved Strømtangen i Brevik, Porsgrunn. Biofokus rapport 2022-82. Stiftelsen Biofokus. Oslo.

Forsidebilder: Fra planområdet. Foto: Sigve Reiso

Biofokus rapport 2022–082

ISSN 1504-6370

ISBN 978-82-8449-116-5

Gaustadalléen 21

NO-0349 OSLO

Org.nr: 982 132 924

post@biofokus.no

www.biofokus.no

1 Bakgrunn

Biofokus ved Sigve Reiso og Anders Thylén har på oppdrag for Porsgrunn kommune ved Kjell-Henrik Semb, utført supplerende kartlegging og vurderinger i forbindelse med reguleringsplan for Strømtangen i Brevik (fig 1). Kartleggingen er en supplering til eksisterende kartlegging av naturmangfold og konsekvensvurdering utført av Asplan Viak ved Hallvard Holtung for utbygger (Holtung 2021). Etter innsigelser fra Statsforvalteren er planområdet ved Torskeveien noe utvidet, og som følge av det ønsket Porsgrunn kommune å få disse arealene kartlagt for rødlistearter og naturtyper etter DN håndbok 13 (fig 2). Videre ønsket kommunen en mer nøyaktig beskrivelse av hvilke rødlistearter som finnes innenfor areal som går tapt, samt en vurdering om det er noen arealer innenfor planområdet som kan restaureres til å få verdier som tilfredsstillende utvalgt naturtype åpen grunnlendt kalkmark. Under følger konkret bestilling fra kommunen iht. figur 2:

- Kartlegge fjellveggen i yttersving, markert som område 3.
- Kartlegge ca. 5 meter ut fra asfaltkant/autovern i ytterkant, markert som område 4.
- Beskrive naturverdiene/forekomster av rødlistearter som kan gå tapt om man velger å utvide fortauet i det område som er markert som 1.
- Vurdere om det er noen arealer innenfor planområdet som kan restaureres til å få verdier som tilfredsstillende utvalgt naturtype åpen grunnlendt kalkmark med fokus på kranfundamentene syd for Diplom-is.

Figur 1: Opprinnelig planområde med oppdaterte naturtypelokaliteter (blått) iht Holtung 2021. Grønn skravur viser eldre naturtyper som foreligger i naturbase.

Figur 2: Bestilling av områder for supplerende kartlegging fra kommunen

2 Resultater

Området ble befart av Sigve Reiso og Anders Thylén 20. mai 2022. Det ble avgrenset en naturtypelokalitet av type kalkfuruskog med verdi viktig (B) nordøst for Torskebergveien (merket 4 i figur 3). Beskrivelse følger i vedlegg 1. Ytterligere ble mindre areal med åpen grunnlendt kalkmark (64 m²) identifisert på berghyller nord for Torskebergveien (merket 3 ÅGK i figur 3). Arealet er under inngangsverdi som naturtypelokalitet, men har likevel naturverdi med forekomst av habitatspesifikke planter som blodstorkenebb, fagerknoppurt, hvitbergknapp, markmalurt og bergmynte. Det er også avgrenset to areal med kalkberg som virker å ha naturlig overflate (ikke nyere skjæring) som begge har potensial for rødlistede lav og moser tilknyttet eksponerte kalkberg (merket 1 og 2 i figur 3). Disse var for vanskelig tilgjengelig for befarung i dette prosjektet. Artskartlegging på disse arealene krever klatreutstyr el. lign.

Videre ble det lagt inn funn av rødlistearter (Artsdatabanken 2021) langs tilgjengelige areal langs Torskebergveien. Fire karplanter og en lav ble notert, hhv hvitrot (VU), nikkesmelle (NT), stjernetistel (NT), sølvasal (NT) og ringransjelav (VU) (figur 4). Det ble også funnet flere gråtungelav (VU) ved en rask befarung av den åpne kalkmarka på tuppen av Strømtangen. Potensialet for flere rødlistede lav og moser er betydelig her. Samme gjelder for kalkbergene ved Diplom-is.

Befarung langs de gamle kranfundamentene ved Diplom-is viste delvis rester av naturlige bergoverflater med mindre innslag av naturlig flora under fundamentene, delvis skjæringer (figur 6). Det er også fyllt på betydelige grasmaser i fundamentene. Ungskog og kratt kommer opp i indre deler av fundamentet. Bergene mellom sjøkanten og fundamentene har naturlig overflate og er en del av naturtypen med åpen kalkmark lenger nord. Denne er avgrenset ifm. regionale kartlegginger av åpen kalkmark 2018-2020

(Reiso 2021), men ikke ennå ute på naturbase (figur 5). Lokaliteten med åpen grunnlendt kalkmark i Holtung (2021) er noe snever og bør derfor oppdateres.

Figur 3: Avgrensede areal langs Torskebergveien i forbindelse med feltarbeidet 20. mai 2022.

Figur 4: Kartlagte rødlistearter på tilgjengelige areal langs Torskebergveien i forbindelse med feltarbeidet 20. mai 2022.

Figur 5: Brun avgrensning av åpen kalkmark iht. Reiso 2021. Samt funn av gråtungelav (VU) på Strømtangen i forbindelse med feltarbeidet 20. mai 2022.

Figur 6: Omtalt kranfundament fra flyfoto og bilde av grusfyllinger i fundamentet med innslag av naturlig flora ved markmalurt.

3 Diskusjon

Det er noe uklart hvor omfattende inngrepene blir i dette området, men vi anser det som sannsynlig at de fleste dokumenterte rødlisteartene langs Torskebergveien vil bli negativt påvirket. Videre vil uttak av fjell med påfølgende sikringstiltak påvirke avgrensede areal med åpen kalkmark (både fragmenter i yttersving og i naturtypen av Holtung (2021) i innersving), og berg med potensial for rødlistede moser og lav negativt. Ved utvidelse av vei og fundamentering ut i kalkfuruslogen i yttersving vil også denne naturtypen påvirkes negativt. Totalt sett vil dette øke både påvirkning og konsekvens noe for planlagte tiltak slik de nå foreligger i Holtung (2021). Holtung (2021) vurderte verdi og konsekvensgrad ut i fra vegvesenets håndbok V712 (Statens vegvesen 2018). I ettertid (2021) har Miljødirektoratet lansert en ny konsekvensveileder for naturmiljø (M-1941), som har mer fokus på truede naturtyper og utvalgte naturtyper. Vurderes tiltakene i planområdet som helhet etter denne metodikken vil med sikkerhet konsekvensgraden av inngrepene være betydelig høyere.

Restaurering av åpen kalkmark ved fjerning av kranfundamentet ved Diplom-is er et mulig kompenserende tiltak. Først og fremst vil dette være et effektivt tiltak for habitatspesifikke karplanter og insekter som relativt raskt vi kunne etablere seg, i mindre grad for berglevende moser og lav som bruker svært lang tid på å etablere seg (over 100 år). Men det er også noe risiko for at fremmede arter vil spre seg inn raskt, spesielt på forstyrrede areal. Tiltaket må i korte trekk omfatte forsiktig fjerning av fundamentene med minimal slitasje på naturlige bergflater, fjerning av grus med sugebil og fjerning av kratt og fremmede arter. Det bør lages en mer detaljert plan over tiltaket hvis dette skulle bli aktuelt.

Et mer effektivt tiltak som også bør vurderes er restaurering/skjøtsel av den eksisterende naturtypen med åpen grunnlendt kalkmark nord for fundamentet. Her bør det lages en skjøtelsesplan og utføres en påfølgende restaurering som fjerner søppel og fremmede arter, bl.a. syrinkratt. Fjerning av fremmede arter er i tråd med forslagene i Holtung (2021).

Tilsvarende skjøtelsesplan bør også lages for den eksisterende naturtypen med åpen grunnlendt kalkmark på Strømtangen.

Det bør også vurderes vern av både den åpne grunnlendte kalkmarka på Strømtangen og Dipom-is som naturreservat for bedre beskyttelse og skjøtsel av verdiene på lang sikt.

Begge naturtypelokalitetene bør også kartlegges mer inngående for mose og lav, slik at potensialet for forekomster av rødlistarter avdekkes og dermed kunnskapsgrunnlaget og verdivurderingene blir mer presise. Funn av gråtungelav (VU) på Strømtangen understreker dette. Resultatene vil kunne påvirke naturverdien og konsekvensvurderingene i planområdet.

Som avbøtende tiltak til inngrep i naturtypen med kalkfuruslog, bør arealminimerende tiltak iverksettes og alt anleggsarbeid bør skje fra eksisterende vei. Som kompenserende tiltak vil vern av tilsvarende furuskog i Brevikområdet være det mest aktuelle tiltaket f.eks vern av den nærliggende kalkfuruslogen på Brevikåsen eller rundt Norcem lenger nord i Brevik.

4 Referanser

Artsdatabanken. 2021. Norsk rødliste for arter 2021. Artsdatabanken, Norge.

<https://artsdatabanken.no/lister/rodlisterforarter/2021/>

Artsdatabanken 2022. Artskart, internettportal for artssøk. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Holtung, H. 2021. Naturmangfold Strømtangen. Notat, Asplan viak.

Reiso, S. 2021. Kartlegging av åpen kalkmark i Telemark 2018-2020. BioFokus-notat 2021-8. ISBN 978-82-8209-929-5. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Statens vegvesen. (2018). Konsekvensanalyser V712. Vegdirektoratet.

Miljødirektoratet 2021. <https://www.miljodirektoratet.no/konsekvensutredninger>

Vedlegg 1: Naturtypebeskrivelse

2201 Torskebergveien Ø

Kalkbarskog – Urterik kalkfuruskog Verdi: B Areal : 1,9 daa

Innledning: Området er kartlagt av Anders Thylén og Sigve Reiso (BioFokus) 20.05. 2022 ifm. supplerende kartlegging og vurderinger i forbindelse med reguleringsplan for Strømtangen i Brevik, på oppdrag fra Porsgrunn kommune.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten ligger øst for Torskebergveien i Brevik, langs en bratt nordøstvendt helling mellom bebyggelse og stup i nedkant. Berggrunnen er kalkfjell med tynt løsmassedekke. Stedvis finnes berg i dagen.

Naturtyper utforminger og vegetasjonstyper: Naturtypen er vurdert til kalkbarskog med utforming urterik kalkfuruskog med dominans av bærlyng-kalklågurtskog.

Artsmangfold: Tresjiktet har spredte eldre furu og bjørk, med innslag av enkelte eldre lind langs bergfremspring. Øvrig inngår et tett undersjikt av hassel, lønn og borealt løv inkludert flere sølvasal (NT). I busksjiktet finnes bl.a. ulike mispler, geitved og berberis. I feltsjiktet inngår liljekonvall, blodstorkenebb, hengeaks, blåveis, fingerstarr og flere hvitrot (VU). Det er potensial for å finne flere rødlistede arter særlig innen markboende sopp, men også for orkideer som eks flueblom.

Bruk tilstand og påvirkning: Foruten spredte eldre furu, lind og bjørk fremstår skogen nokså ung og tett, preget av ulike inngrep. Det er lite død ved i lokaliteten og flere stier/tråkk går gjennom området. Det går et gjerde gjennom området og flere steder finnes en del søppel.

Fremmede arter: Fremmede mispler ble notert.

Del av helhetlig landskap: En av flere kalkskogrester i skrentene rundt Brevik.

Verdivurdering: Mindre skrent med kalkfuruskog i bebyggelsen i Brevik. Område scorer lav verdi på areal, middels på tilstand og arts mangfold som gir middels verdi viktig B med dagens kunnskap.

Skjøtsel og hensyn: Aktuelle tiltak er å rydde fremmede mispler og fjerne søppel.

Biofokus

– for et godt kunnskapsgrunnlag

Biofokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. Biofokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. Biofokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. Biofokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir den digitale rapportserien **Biofokus rapport**.

Biofokus rapport 2022–082
ISSN 1504-6370
ISBN 978-82-8449-116-5

Gaustadalléen 21
NO-0349 OSLO
Org.nr: 982 132 924
post@biofokus.no
biofokus.no